

1. INTRODUCCIÓ

La Federació d'Ateneus de Catalunya (FAC) és una entitat de segon nivell que aglutina entitats socioculturals d'arreu de Catalunya. Amb l'objectiu de conèixer la complexa realitat d'aquestes entitats i comptabilitzar-ne l'activitat, la incidència i els impactes socials i econòmics que en resulten, s'ha elaborat el present informe.

Els ateneus pertanyen a un sector del qual no se n'ha fet, tradicionalment, cap estudi, ni se n'han recollit massa dades per saber l'impacte social que representen. Des de la FAC hem cregut interessant poder continuar amb aquest recull de dades que vam iniciar amb l'anuari del 2012, per mostrar la realitat d'un col·lectiu fort, arrelat al territori, dinàmic i generador de molta activitat.

Per a la seva realització s'ha estudiat una mostra de diferents ateneus repartits pel territori català, amb les dades dels quals s'ha fet una projecció sobre els 173 ateneus que a final de l'any 2015 estaven adherits a la FAC. El conjunt d'associacions estudiades desenvolupen activitats socioculturals i sense ànim de lucre.

Malgrat les activitats culturals constitueixen el principal eix d'acció d'aquestes entitats, com es pot observar al **Gràfic 1**, també desenvolupen activitats socials i esportives. Aquestes activitats tant poden ser de caire formatiu (escola de teatre o bàsquet), poden anar dirigides a persones que les desenvolupen com una afició (grup tabalers o amics que es reuneixen per jugar a cartes), o bé ser representacions obertes al públic (concert de música, espectacle de dansa o de teatre).

L'informe es nodreix d'informació facilitada voluntàriament per les pròpies associacions, a través de la resposta d'un qüestionari. La **Taula 1** en mostra els principals resultats.

ATENEUS ADHERITS A LA FAC. PRINCIPALS RESULTATS (taula 1)
(univers 173)

Activitats	9.168
Assistents	1.663.552
Nombre total d'associats	85.486
Mitjana d'associats per entitat	494
Mitjana d'edat dels socis	51
Junta directiva	Mitjana de membres junta directiva 9
	Mitjana d'edat junta directiva 50
	Mitjana d'homes junta directiva 6
	Mitjana de dones junta directiva 3
Personal	3.197
	Voluntaris 2.858
	Personal remunerat 339
Pressupost	Mitjana 142.637,98 €
	Total 24.676.370,25 €

PRINCIPALS ACTIVITATS DESENVOLUPADES ALS ATENEUS CATALANS (gràfic 1)

2. ELS ATENEUS FEDERATS A CATALUNYA

2.1 DISTRIBUCIÓ TERRITORIAL

ATENEUS ADHERITS A LA FAC, SEGONS PROVÍNCIA ON ES TROBEN. EN % (gràfic 2)

Més d'un 70% dels ateneus federats es troben a la província de Barcelona, tal com s'observa al [Gràfic 2](#). Quan s'analitza la distribució d'aquests ateneus segons la comarca on estan situats, al [Mapa 1](#), s'observa que la major part es concentren al Barcelonès, Baix Llobregat, Meresme i Alt Penedès. Així mateix es detecta que Lleida és la província amb menys entitats federades, havent-hi algunes comarques sense cap entitat federada.

ATENEUS ADHERITS A LA FAC. SEGONS COMARCA ON ES TROBEN. EN % (mapa 1)

**Activitats
programades
9.000**

**Assistents
a les activitats
1.600.000**

2.2 ACTIVITATS

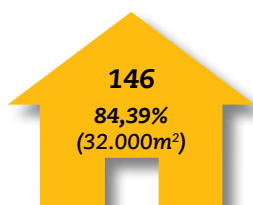
Al llarg de l'any es duen a terme més de 9.000 activitats als ateneus federats, amb un total d'assistents superior a 1.600.000 persones. Aquests assistents són únics per a les activitats que es comptabilitzen, és a dir, que una secció de teatre només es compta una vegada malgrat assagi 3 vegades a la setmana o faci 18 representacions a l'any. Tal i com s'observa a la **Taula 2**, les actuacions de música i les de teatre –tant amateurs com professionals– són de les activitats més presents als ateneus.

2.3 EQUIPAMENTS

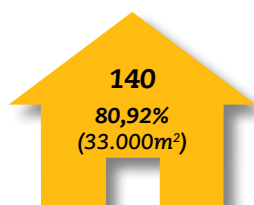
Una característica dels ateneus és que la majoria d'ells disposa d'una seu social pròpia, ja sigui de propietat o de lloguer. En aquests espais és on es desenvolupa la majoria de les activitats que programen aquestes entitats. Més d'un 84% disposa de sales polivalents, seguit dels ateneus que disposen d'auditoris o sales d'actes (80%) i cafeteries o restaurants (75%). D'entre les dades que es mostren al **Gràfic 3** és rellevant que un 33% dels ateneus disposen d'equipaments esportius, entenent com a tals un gimnàs, una pista de bàsquet, una sala d'escacs o un camp de futbol, per exemple. Cal destacar que hi ha ateneus molt grans i altres de més petits. El conjunt dels ateneus federats disposen de més de 100.000 m².

SEGONS ACTIVITATS PROGRAMADES. (taula 2)

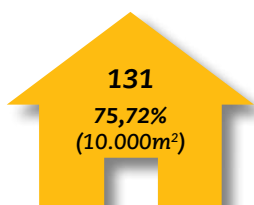
	quantitat	assistents	ocupació mitjana
Cursos	1.593	25.966	
Conferències	892	68.254	
Exposicions	537	124.851	
Altres	978	647.646	
Actuacions teatre	1.978	285.051	69,49%
Actuacions dansa	1.130	303.139	53,08%
Actuacions música	2.061	208.644	65,91%

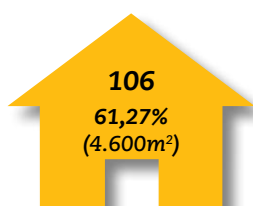
Sales polivalents

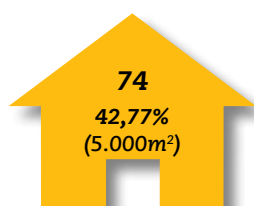
Teatre

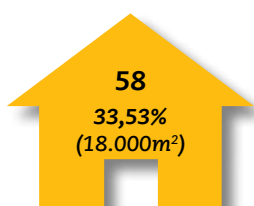
Cafeteria/Restaurant

Sala d'exposicions

Biblioteca

Equipaments esportius

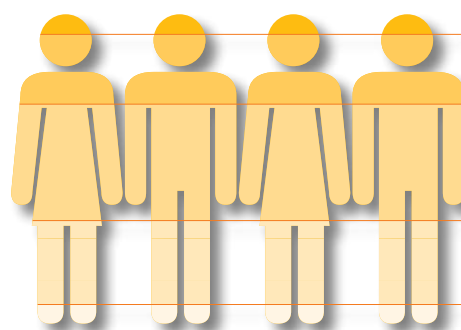
SEGONS ELS EQUIPAMENTS QUE HI HA ALS EDIFICIS. EN % RESPOSTA MÚLTIPLE (gràfic 3)

**Més de
100.000 m²
edificats
als ateneus**

**173 entitats
associades i
85.486
associats**

SEGONS EL NOMBRE TOTAL
D'ASSOCIATS. EN %. (gràfic 4)

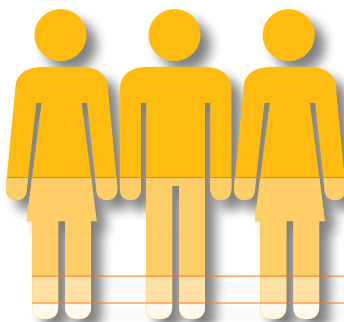
Menys de 100 socis	6,36%
de 101 a 200 socis	27,17%
de 201 a 500 socis	37,57%
de 501 a 1.000 socis	22,54%
Més de 1.000 socis	6,36%

Malgrat una gran part d'aquesta massa d'associats correspon a persones d'edat avançada, també és cert que hi ha entitats amb nombroses activitats infantils i juvenils. La mitjana d'edat dels socis dels ateneus com dels membres de les juntes directives està al voltant dels 50 anys. Malgrat això l'entitat amb una base social més jove té una mitjana de 25 anys i la de més edat una mitjana de 75 anys.

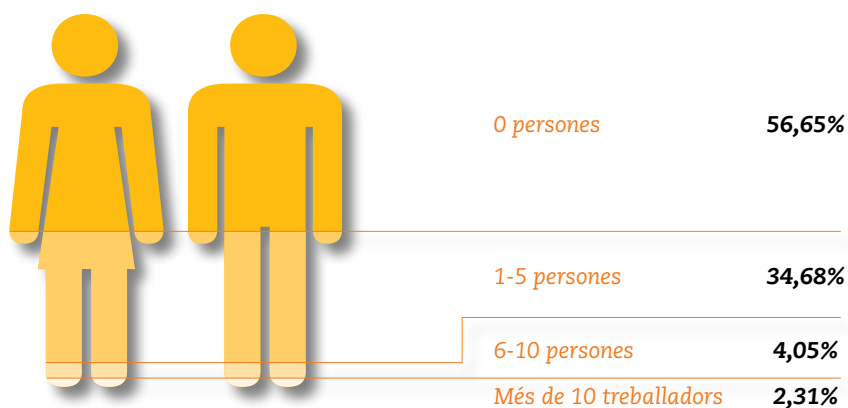
2.5 RECURSOS HUMANS

Els ateneus depenen bàsicament del voluntariat, ja que el 90% de les persones que realitzen una tasca a l'entitat són voluntaris que desenvolupen la seva feina de manera puntual o amb un compromís a més llarg termini. La mitjana de voluntaris per entitat és de 17 persones. Cal tenir en compte que a més a més els socis desenvolupen tasques voluntàries però no estan reconeguts com a voluntaris.

SEGONS EL NOMBRE TOTAL
VOLUNTARIS. EN %. (gràfic 5)

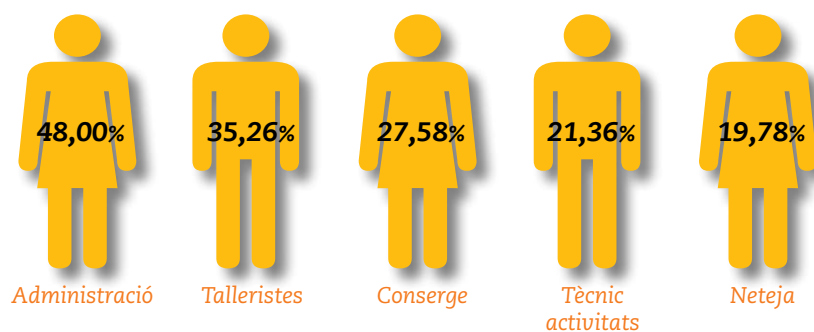

Fins a 10 persones voluntàries	54,34%
11-50 persones voluntàries	31,79%
51-100 persones voluntàries	8,67%
Més de 100 persones voluntàries	5,20%

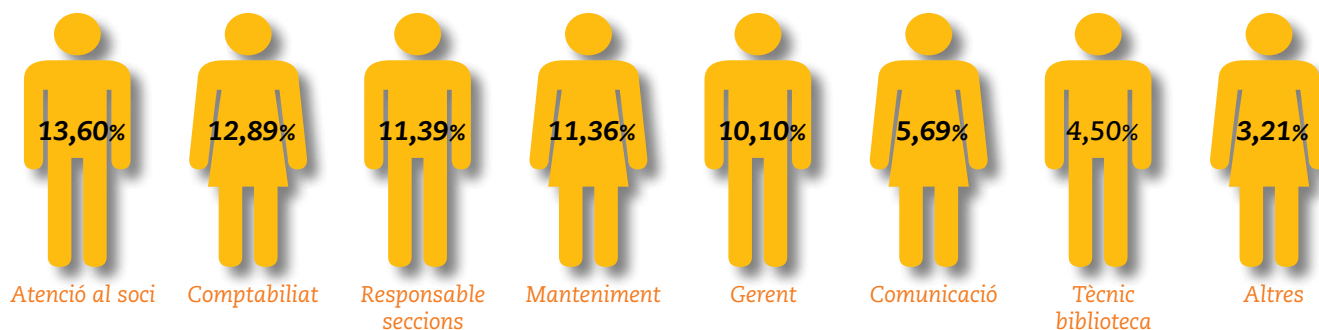

SEGONS EL NOMBRE TOTAL DE PERSONAL REMUNERAT. EN %. (gràfic 6)

Pel que fa al personal remunerat, la mitjana de treballadors per entitat no arriba a les dues persones. Cal tenir en compte, a més, que gairebé el 57% de les entitats no té cap treballador remunerat, tal i com s'observa al **Gràfic 6**.

SEGONS ELS CÀRRECS DEL PERSONAL REMUNERAT. EN %. (gràfic 7)

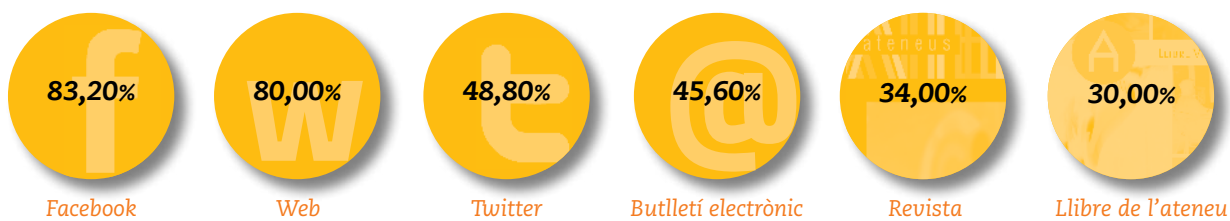
Entre les funcions que predominen entre el personal remunerat hi ha les d'administració, talleristes, consergeria, tècnic d'activitats i neteja. Per contra, les xifres de personal encarregat de la comunicació i tècnics de biblioteques són molt reduïdes. Cal destacar el manteniment percentual pel que fa a personal dedicat a la gerència o coordinadors de l'entitat.

2.6 MITJANS DE COMUNICACIÓ

SEGONS ELS MITJANS DE COMUNICACIÓ DELS QUALS DISPOSEN. EN %. RESPOSTA MÚLTIPLE (gràfic 8)

Les xarxes socials formen part de la vida dels ateneus però no tots s'hi han adaptat de la mateixa manera. Actualment encara hi ha entitats que no tenen presència a Internet. La gran majoria d'elles tenen Facebook (83%), pàgina web (80%) o gairebé la meitat tenen un compte de Twitter (49%) i fins i tot n'hi ha algunes que tenen Instagram, Flickr o LinkedIn. Tot i la tendència a la utilització de noves tecnologies, un 34% de les entitats disposen de revista en format paper que va desapareixent percentualment cada any substituint-la pel butlletí electrònic (45%).

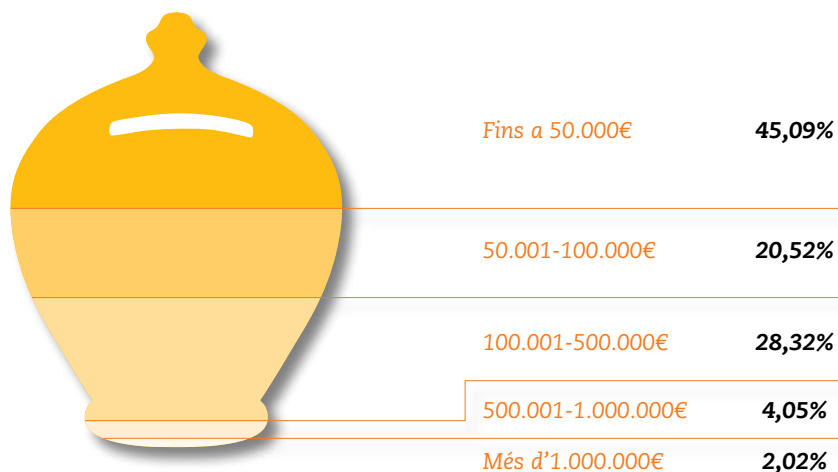

2.7 PRESSUPOST

Gairebé la meitat dels ateneus federats té un pressupost anual de menys de 50.000€, tot i que la mitjana és de 142.600€. Són molt pocs els ateneus que superen 1.000.000€ de pressupost (2%).

El conjunt del pressupost anual dels ateneus se situa per sobre els 24.000.000€. En aquesta xifra no es comptabilitzen els pressupostos extraordinaris com poden ser, per exemple, per obres de remodelació o celebracions d'aniversaris.

SEGONS EL PRESSUPOST ANUAL. EN %. (gràfic 9)

La tendència dels ateneus és diversificar les fonts d'obtenció d'ingressos. Majoritàriament es financen a través de les quotes dels seus socis (38%) i dels serveis que ofereixen (21%). Cal destacar que l'aportació per subvencions de l'administració pública ronda el 15% de mitjana del pressupost de les entitats.

SEGONS L'ORIGEN
DELS INGRESSOS ANUALS.
EN %. (gràfic 10)

Els associats dels ateneus paguen una quota anual amb diferents modalitats: mensual, trimestral, semestral o anual. La mitjana de l'aportació dels socis a l'entitat és de 61,00€ a l'any, que representen 5,00€ mensuals. Tanmateix hi ha entitats que cobren menys de 25€ anuals mentre que d'altres arriben a cobrar més de 400€. Aquestes quotes poden ser de tipologies molt diferents: quota zero fins a una certa edat, infantils, juvenils, familiars, per jubilats... A banda, moltes entitats apliquen quotes per seccions, que poden arribar a duplicar la quota de soci i que van destinades directament a subvencionar l'activitat que desenvolupa la secció en concret.

SEGONS L'IMPORT DE
LES QUOTES DE SOCIS ANUALS.
EN %. (gràfic 11)

Quota mitjana
d'associat
61€ anuals

**Federació d'Ateneus
de Catalunya**

METODOLOGIA:

<i>Recollida de dades</i>	<i>febrer 2016 – març 2016</i>
<i>Univers d'ateneus federats</i>	173
<i>Mostra d'ateneus federats</i>	125 (72,25%)

Agrupació Orfeó Ateneu Casal Cercle Foment Casino Centre Amics Club Associació Germandat Grup Joventut Lira Lluïsos
Patronat Casa Societat Cor Círcol Unió Agrupació Lira Orfeó Cercle Amics Germandat **Tots som Ateneus** Casal Casino
Centre Patronat Associació Unió Ateneu Casa Foment Patronat Societat Club Joventut Grup Lluïsos Ateneu Cercle Unió Centre Agrupació
Casal Grup Foment Círcol Associació Cor Lluïsos Societat Amics Círcol Club Cor Casino Germandat Joventut Orfeó Lira Casa